

FOLKETINGET

Rejserapport fra EPI og SUU tur til Bruxelles 29-30. september 2024

Delegation

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD)
Flemming Møller Mortensen (S)
Louise Brown (LA)
Mike Fonseca (UFG)

Udvalgssekretær Jørgen Nielsen
Udvalgssekretær Camilla Vejlø Hartling

Formål og program

Formålet var at blive opdateret på emner som bl.a. EU's Sundhedsunion og Lægemedelpakken. Delegationen mødte WHO's repræsentant ved EU Dr. Oxana Domenti, EU's sundhedskommissær, Stella Kyriakides, COREPER-I ambassadøren fra den Danske EU-repræsentation Søren Jacobsen og danske medlemmer af Europa-Parlamentet. Delegationen mødte HERA, som er myndighed for kriseberedskab og -indsats på sundhedsområdet, og som bl.a. skal sikre, at EU reagerer hurtigt på fremtidige sundhedskriser, herunder epidemier. Programmet er omdelt som alm. del bilag 410.

Baggrund og generelle læringspunkter

COREPER-I ambassadøren fra den Danske EU-repræsentation

Delegationen mødtes med COREPER-I ambassadøren fra den Danske EU-repræsentation Søren Jacobsen, sundhedsråd Kåre Geil og sundhedsråd Simone Overby Sloth, der gav delegationen en briefing om aktuelle sager på sundhedsområdet og om den aktuelle politiske situation efter valget af nyt parlament og indstillinger til den nye kommission. Forskellige områder vedr. sundhed er fordelt på flere kommissærer i den nye kommission.

Prioriteringer for den kommende EU-Kommission

Kommissionsformand Ursula von der Leyen har i "mission-letters" til kommissærkandidaterne angivet opgaver for de kommende kommissærer. Det fremgår således af brevet til kommissærkandidaten for sundhed og dyrevelfærd, Olivér Várhelyi, at han bl.a. har følgende opgaver:

- Der skal fremsættes en Critical Medicines Act, som skal adressere manglen på medicin og medicinsk udstyr og sikre en forsyning af medicin til overkommelige priser.
- Der skal arbejdes med en ny European Biotech Act, som skal fokusere på behov for lovgivningsmæssige rammer, der leder til innovation indenfor bl.a. sundhedsteknologivurdering og kliniske forsøg.
- EU's arbejde med forebyggelse skal fremmes, og som en del af det indgår en evaluering og revision af tobakslovgivningen især i forhold til bekymringen om unges adgang til tobaks- og nikotinprodukter.
- Kommisæreren skal også have fokus på betydningen af sociale medier og skærmtid særligt i forhold til unges trivsel og mentale sundhed.
- EU skal fortsætte arbejdet om antibiotikaresistens, som er en stor sundhedstrussel.
- EU skal fortsætte opbygningen af en 'One-health-tilgang', som anerkender forbindelsen mellem mennesker, dyr, planter og deres fælles miljø.

Der henvises til det pågældende mission-letter: [Olivér Várhelyi - Mission letter | European Commission](#) for et samlet billede over fremadrettede opgaver for sundhedskommisæreren.

WHO

Delegationen mødtes med WHO's Repræsentant ved EU, Dr. Oxana Domentii. Formålet med mødet var at få en briefing om WHO's samarbejde med EU samt hendes perspektiv på udfordringer på det europæiske sundhedsområde.

Generelt

Sundhed er højere på dagsordenen efter Covid-19. Fokusområder er bl.a. Klima og sundhed samt mental sundhed. WHO arbejder tæt sammen med EU-Kommissionen og Europa-parlamentet, ligesom HERA (The European Commission's Health Emergency Preparedness and Response Authority), EMA (The European Medicines Agency) og ECDC (The European Centre for Disease Prevention and Control) er andre væsentlige partnere. EU er en af de største donorer til WHO. WHO håber på fokus på sundhed i ny kommission, herunder på forebyggelse og ikke kun aktuelle situationer.

Kursus i sundhedsdiplomati

WHO har udviklet kurset 'Leading Health Diplomacy' og første hold bestod af 50 deltagere fra 25 lande, heriblandt parlamentsmedlemmer og ministre. Baggrunden for initiativet er den komplekse geopolitiske situation, som gør diplomatiske evner blandt sundhedsansvarlige særligt nødvendige. Man skal f.eks. kunne navigere i et militært

landskab og samarbejde med NATO og have gode forhandlingskompetencer, hvis man skal kunne gøre en sundhedsmæssig forskel i krigszoner. WHO er udfordret på ressourcer og råder kun over medarbejdere svarende til et mellemstort tysk hospital. WHO arbejder også i Gaza og Ukraine.

Forslag om forum for parlamentarikere

WHO foreslår et forum/netværk for parlamentarikere, som WHO kan sekretariatsbetjene og som f.eks. kan mødes en gang årligt. Formålet skulle være at forankre det tværnationale arbejde med sundhed bredere i de lovgivende forsamlinger og ikke alene i regeringer med henblik på at sikre dialog i en urolig verden og også for at imødegå misinformation f.eks. vedr. vacciner.

Sundhedsbudget i EU beskåret og store sundhedsudfordringer

EU's budget til sundhed er blevet beskåret, fordi midler skulle bruges til forsvar og støtte til Ukraine. Det betyder bl.a., at centrale civilsamfundsorganisationer ikke får den samme økonomiske støtte fra EU som tidligere. På tobaks- og nikotinområdet oplever WHO, at det har givet plads til at industrien i stedet støtter disse organisationer og at det har betydning for organisationernes politiske ståsted.

De største europæiske sundhedsproblemer er i følge WHO, at mange dør af sygdom der kunne være forhindret (kardiovaskulære sygdomme), arbejdskraftmangel og antibiotikaresistens.

En anden meget stor sag er revisionen af Lægemedieldirektivet, som er meget omfattende og den første revision af direktivet i 20 år. Den lige adgang til kritisk medicin i alle EU-lande er udfordret.

EU's sundhedskommissær, Stella Kyriakides

Delegationen mødtes med Sundhedskommissær, Stella Kyriakides, om status på Sundhedsunionen og Lægemedelpakken, samt Kommissionens kommende initiativer på sundheds- og lægemiddelområdet, herunder Kommissionens arbejde med forebyggende sundhed.

Udviklingen for sundhed i EU efter Covid-19

Kommissæren har haft ansvaret for EU's sundhedsindsats i en ekstremt udfordrende tid under pandemien, og sundhedsvæsenet har efterfølgende brug for at genopbygge robusthed. Før pandemien for 5 år siden, var det umuligt at tale om en fælles europæisk sundhedsunion, men nu efter Covid-19 anerkendes nødvendigheden af en stærk sundhedsunion. Konkret er EMA og ECDC blevet stærkere og HERA er blevet etableret. Sundhed er blevet en politisk prioritet i EU og budgettet er hævet fra 480 mio. euro til 5 bio. euro.

Kommissæren så det som en milepæl, at alle lande fik udrullet vacciner samtidig den 26. januar 2020. Det viste, at samarbejde og solidaritet inden for EU er vejen frem, hvilket kan vise vejen for EU på andre politikområder.

Lægemiddeldirektivet

Kommissæren beskrev, hvordan formålet med reform af lægemiddelområdet er todelt:

- Dels er formålet, at alle borgere i EU har lige adgang til den medicin de har behov for, og når de har behov for den.
- Dels er det at sikre en europæisk baseret lægemiddelindustri.

Reformen indeholder mange elementer, herunder innovationsfremme, reduktion af administrative byrder og varigheden af patent på nyudviklet medicin.

Forebyggelse

Forebyggelse anser kommissæren for at være noget af det vigtigste men også det sværeste. Der er igangsat initiativer som 'Healthier together' [Healthier together – EU non-communicable diseases initiative - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/health/initiatives/healthier-together_en) og 'Euro Cancer plan' [A cancer plan for Europe - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/health/initiatives/euro-cancer-plan_en).

Implementering er udfordrende på tværs af mange og forskellige medlemslande. I forbindelse med cancerplanen er der lavet et roadmap, så det kan monitoreres, hvad der kommer ud af indsatsen. Det vil være forskelligt, fordi medlemslandene er forskellige, og det skal ikke opleves som udskamning, hvis man ligger dårligere end andre lande. Dette har tidligere været et problem, f.eks. har man et screeningsredskab som ikke har været opdateret i flere år af denne årsag.

Antibiotikaresistens

Antibiotikaresistens betegnes som en stille pandemi, som kalder på en strategi på tværs af dyrehold og menneskers sygdom. Erkendelsen af at det er nødvendigt at forstå dette i en sammenhæng er blevet større efter Covid-19. Men en sådan 'One-health-approch' opbygger kommissionen data og overvåger og har et uvildigt panel af forskere, som man kender det fra klimaområdet. Kommissionen har også opfølgingsmøder med WHO. Oftest er det konkrete patienthistorier, som skaber den politiske opmærksomhed på problematikken.

Danske medlemmer af Europa-Parlamentet

Delegationen mødtes med danske medlemmer af Europa-Parlamentet Christel Schaldemose (S), Per Klausen (EL), Rasmus Nordquist (SF), Niels Flemming Hansen (KF), Stine Bosse (M), Sigrid Friis (RV) og Asger Christensen (V).

Samarbejde på sundhedsområdet – MEP og SUU/EPI

Det blev drøftet, om arbejdsprogrammet for parlamentet kunne sættes mere systematisk på dagsordenen i folketingets Sundhedsudvalg og Epidemiudvalg, så man i udvalgene kunne prioritere, hvis sager som er på dagsordenen i Bruxelles, er særligt væsentlige for sundhedsområdet i Danmark.

Stine Bosse (M) er blevet næstformand i SANT, som er et underudvalg under *Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed (ENVI)* og vil især arbejde med 1) antibiotika resistens og 2) sjældne sygdomme. [Højdepunkter | Hjem | SANT | Udvalg | Europa-Parlamentet](#)

HERA

Myndigheden for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet (DG-HERA) blev oprettet i 2021 i kølvandet på Coronapandemien. HERA skal blandt andet sikre, at EU reagerer hurtigt på fremtidige sundhedskriser, herunder epidemier. For eksempel skal HERA gøre EU bedre til at forudsige kriser og lægge planer for at indkøbe råvarer og fremstille vacciner.

Delegationen mødtes med fungerende generaldirektør af HERA, Laurent Muschel, som orienterede om HERAs opgaver og arbejde: HERA har til opgave at forbedre EU's beredskab og respons på alvorlige grænseoverskridende trusler gennem udvikling, produktion, indkøb, lagring og en retfærdig fordeling af medicin m.v. samt at styrke den globale samarbejde om beredskab og respons. I beredskabsfaser arbejder HERA sammen med medlemslandene med at analysere, identificere og prioritere mulige sundhedstrusler og udvikler og koordinerer modforanstaltninger samt overvåger den industrielle kapacitet. Hvis der opstår en krisefase, skifter HERA skifter til et nødberedskab, som er styret af "Health Crisis Board". Der bliver aktiveret nødfinansiering og overvågning og foretaget indkøb af medicin m.v.

Blandt HERAs succeshistorier er sikkerhed for et meget stort antal doser af covid-19-vacciner med regelmæssig tilpasning til nye varianter, hurtigt indkøb af Mpox-vacciner og donationer heraf til bl.a. Afrika, og oplagring af medicin m.m. mod kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare trusler. Et Europabarometer fra april 2024

viser, at 79 pct. af de europæiske borgere ønsker, at EU skal spille en større rolle i at forebygge og mindske virkningen af store kriser ved varslingsystemer og opbygning af nødlager af medicin m.v. på EU-niveau.

HERA støtter forskning og innovation og udvikling af nye teknologier, herunder SMV'er med at bringe innovative ideer på markedet. HERA har udviklet af en EU-lagerstrategi og foretaget en lageropbygning, som skal sikre hurtig udrulning af medicin m.m. i en krisetid. Alliancen for Kritisk Medicin samler europæiske interessenter på sundhedsområdet for at rådgive Kommissionen og andre EU-beslutningstagere om bl.a. forsyningsikkerhed. De første anbefalinger fra alliancen vil blive offentliggjort i 2025 og indgå i en kommende "Critical Medicine Act".

Opfølgning

Studieturen indbragte en række generelle og konkrete erfaringer, der kan bruges i det videre politiske arbejde. Mere konkret ønsker delegationen at følge op på følgende punkter.

Kommissionens arbejdsprogram dagsordenen i SUU

Delegationen foreslår, at Sundhedsudvalget, når den kommende EU-Kommissions arbejdsprogram foreligger, drøfter arbejdsprogrammet fsva. sundhedsområdet og fastlægger, hvilke sager som udvalget i særlig grad vil følge og arbejde med i form af relevante udvalgsaktiviteter, herunder møder med og besøg til EU-institutioner m.m.

Antibiotika resistens

Antibiotikaresistens er et tema som samtlige aktører, som delegationen mødte under besøget, var meget opmærksomme på, og der er således bred enighed om, at der de kommende år fortsat bør være stort politisk fokus på at nedbringe antibiotikaforbruget både nationalt og internationalt.

Reform af lægemiddelområdet

Studieturen bekræftede, at den igangværende revision af lægemiddeldirektivet fortsat bør følges tæt af SUU [EU note E 33 - om nyt forslag til reform af EU's lægemiddellovgivning](#).